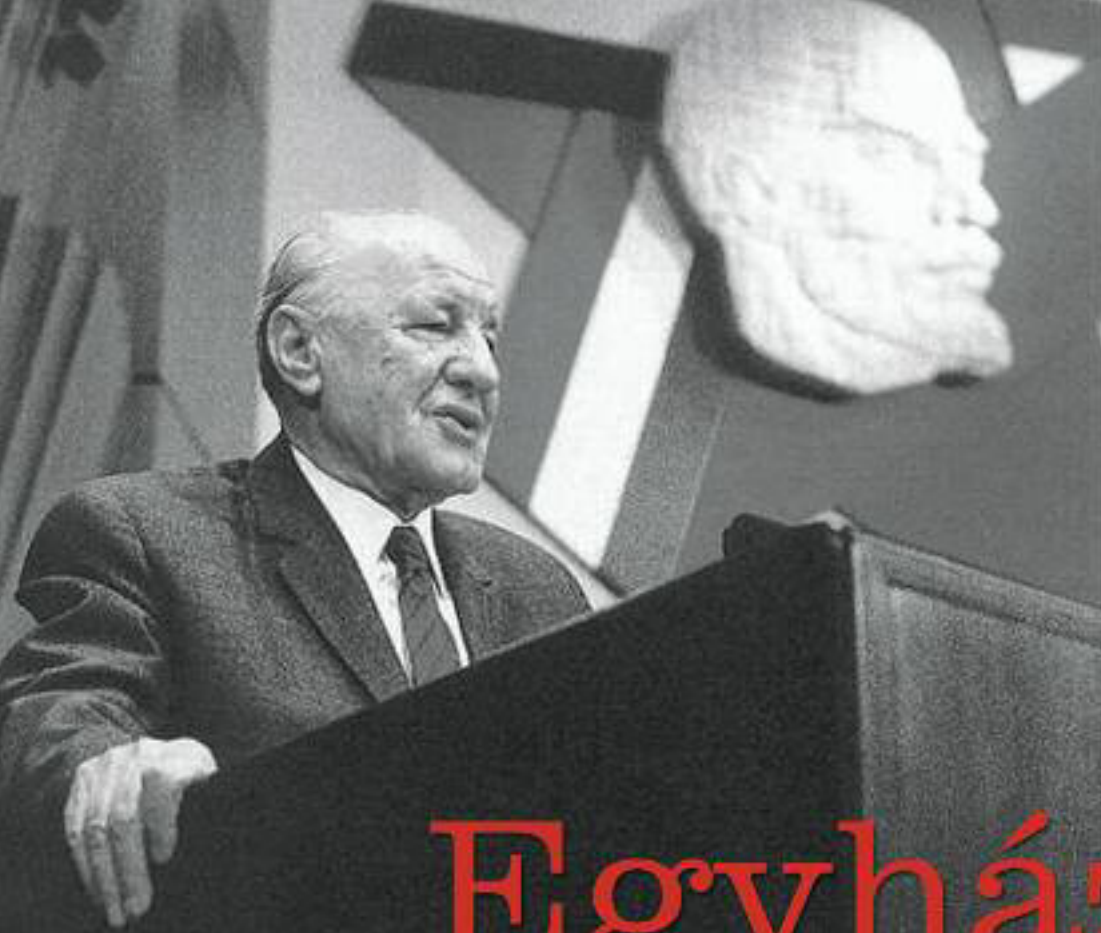

Egyházüldözés és egyházüldözők a Kádár-korszakban

Valóban üldözték volna az egyházakat a Kádár-korszakban? Alkotmányban rögzített jog volt a lelkiismereti- és vallásszabadság, az egyházak állami támogatásban részesültek, papok és püspökök voltak tagjai az országgyűlésnek, egyháziak magas szintű állami kitüntetésekben részesültek, sőt az államfői hatalmat kollektíven gyakorló elnöki tanácsban is helyet kaptak egyházi vezetők. Az állami médiумok mellett az egyházi sajtó is rendszeresen beszámolt az állam és egyház közötti felhőtlenül jó viszonyról.

A kortársak közül sokan mégis másra emlékeznek. Bezárt egyházi iskolákról, ellehetetlenített hitoktatásról, betiltott ifjúsági munkáról, a népszerű lelkipásztorokat áthelyező döntésekről, az Állami Egyházügyi Hivatal tisztviselőinek önkényeskedéséről, a pedagógusok templomba járásának tiltásáról, a templomba járó fiatalok egyetemi felvételének elutasításáról, mindenféle szerzetesi életközösség betiltásáról, börtönbe zárt papokról szólnak a visszaemlékezések.

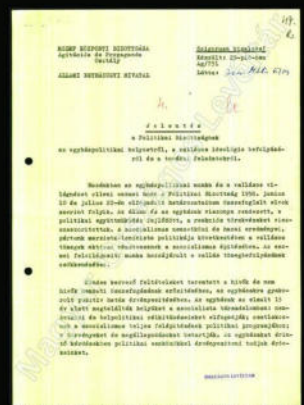
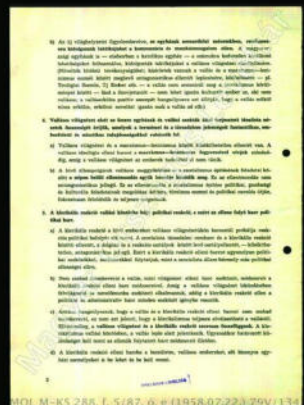
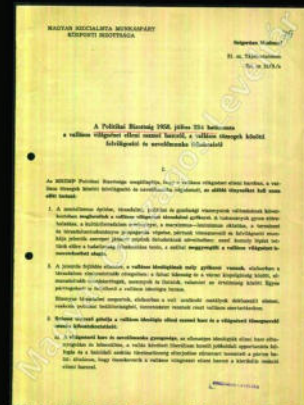
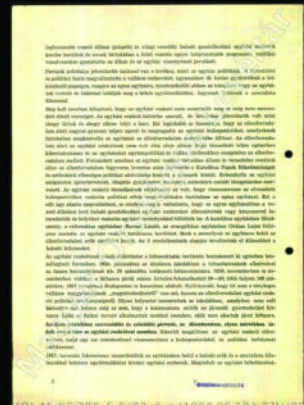
A kiállítás célja, hogy bemutassuk, mennyire képmutató volt az 1957–1990-ig regnáló Kádár-rendszer egyházakhoz való viszonya, milyen hatalmas és szerteágazó apparátust működtetett a pártállam annak érdekében, hogy az egyházi munkájának kibontakozását minél hatékonyabban gátolja és ezt a propaganda válogatott eszközeivel – saját és a külföld közvéleménye előtt is – sikeresen leplezze. Ennek az egyházpolitikának kisebb-nagyobb mértékben részesei voltak az akkori egyházi vezetők is – kiállításunk azonban elsősorban a „nagyobb vétkes”, a pártállam egyházüldöző tevékenységének bemutatására koncentrál.

A kiállítás tablói az állami egyházüldözés négy fő intézményét mutatják be elemzések, táblázatok, korabeli dokumen-

tumok és fotók segítségével. Az állampárt (Magyar Szocialista Munkáspárt – MSZMP) hozta a legfontosabb döntéseket az élet minden kérdésében a Kádár-korszakban. Az egyházpolitikát is a párthatározatok irányították és a párt ellenőrizte határozatainak végrehajtását is. Az egyházpolitika hivatalos végrehajtó szerve az Állami Egyházügyi hivatal volt, amely széles rendelkezési jogkörével gyakorlatilag megszüntette az egyházak önállóságát. A kiállítás harmadik része azt mutatja be, hogy a „puha” diktatúra nagyon is keményen járt el azokkal szemben, akik nem tartották be a pártállam által diktált játékszabályokat. Koholt vádak alapján perek tucatjában papok, szerzetesek, laikus egyháztagok százait ítélték el még az „enyhülés” idején is. A kiállítás záró része a belügyminisztérium keretein belül működő állambiztonsági szolgálatok egyház elleni munkájával ismerteti meg a látogatót. Az ügynökhálózat fenntartása, a megfigyelés és titkos manipulálás számtalan eszközeinek alkalmazása azt szolgálta, hogy az egyházak megfigyelése és irányítása teljes egészében a pártállam kezében összpontosulhasson.

Lehetett-e egyáltalán ilyen körülmények között az egyháznak valódi szolgálatát, az evangélium hirdetését teljesítenie? Lehetett, de nem könnyen. Az „áldozatok arcképcsarnokában” látható portrék azokat mutatják be, akik a börtönbüntetésről sem riadtak vissza, hogy hivatásukat betöltsék. Kiállításunk emléket állít az ő helytállásuknak is.

Nem titkolt célunk, hogy a Kádár-rendszer egyházpolitikájának bemutatásával felvillantsunk valamit a „létező szocializmus” gondosan titkolt, máig sem eléggé ismert, igazi arcából. Okulásul a következő nemzedékek számára is, hogy a szép frázisok mögé bújó diktatúra veszélyeit idejekorán felismerhessék.

Az MSZMP egyházpolitikája

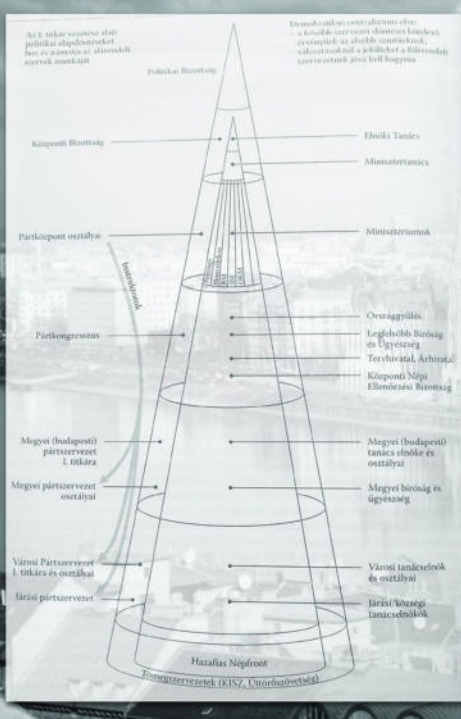
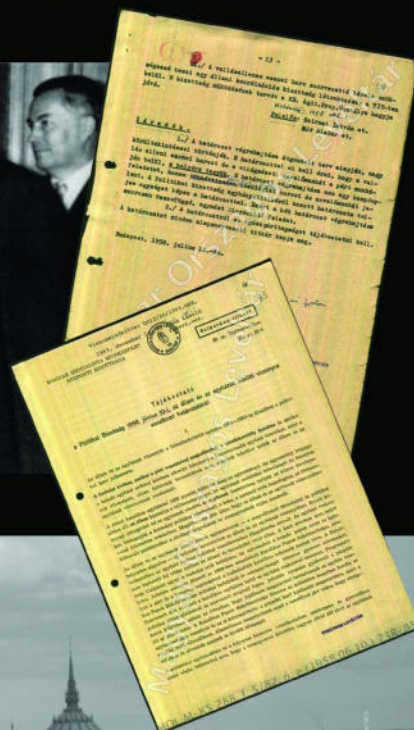
Az MSZMP Politikai Bizottsága elvi, átfogó határozatokat hozott az egyházpolitika helyzetéről. Ezek, az 1957 márciusa és 1973 között született határozatok szabták meg a pártállam egyházpolitikájának alapjait egészen 1990-ig.

A pártállam legfontosabb döntései az MSZMP KB Politikai Bizottságában születtek. A tablón a Párt egyházpolitikáját 1958-ban kidolgozó, illetve elfogadó PB-tagok fényképei láthatók.

VI Pál és Kádár János a Vatikánban

Az 1956-os forradalom és szabadságharc leverése után Magyarországon ismét kiépült a pártállami rendszer. Az állam- és közigazgatási szervek munkáját minden szinten a Magyar Szocialista Munkáspárt (MSZMP) „illetékes szervei” ellenőrizték és irányították.

Kádár János és az egyházak

Kádár János egyházakkal, egyházpolitikával kapcsolatos kijelentései.

Kádár János – a rendszer névadója – 1956-tól 1988-ig állt a párt első titkáráként, majd főtitkáráként az MSZMP élén.

Az MSZMP vezető testületi üléseinek kialakult rituáléja szerint hozzászólásai minden területen megszabták a vita menetét, összefoglaló zárszavai pedig egyértelmű útmutatásokat adtak a párthatározatok végleges formájának elkészítéséhez.

A zárt fórumokon elmondott beszédei rávilágítanak világlátására, gondolkodásmódjára, az egyházakkal kapcsolatos elképzeléseire...

„Mi a klerikalizmus ellen tűzzel, vassal, golyószóróval és börtönnel is harcolunk, mert nálunk nem klerikális, tehát papi uralom van, hanem munkás-paraszt uralom...”

Kádár János (1968)

„...mit akarunk mi az egyházzal... most nem úgy lesz, hogy alkalmazkodnak és megmaradnak, hanem alkalmazkodnak és meg fognak szűnni.”

Kádár János, 1960. III. 1. az MSZMP PB ülésén

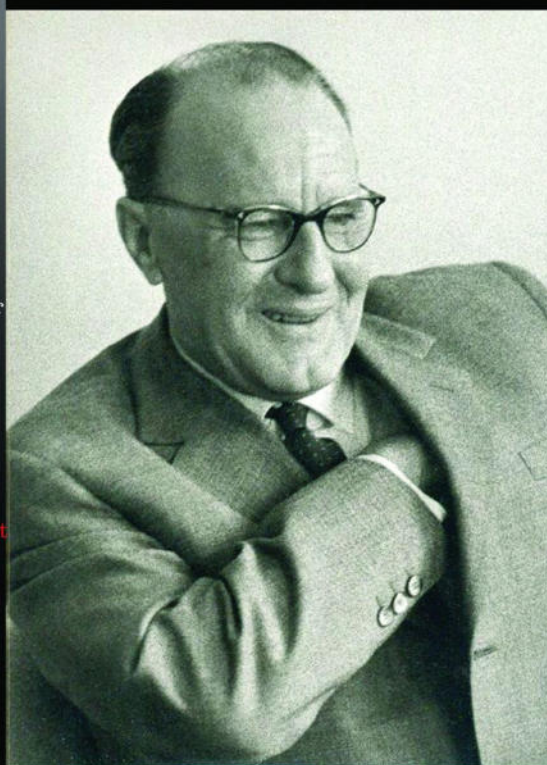

„Amikor progresszív papokkal beszélgetünk, jó a hangulat, azt szoktam mondani: ti vagytok a legveszedelmesebb ellenfeleink, mert akkor is léteztek, amikor már az összes reakciós papok letűntek a színről...”

Kádár János, 1973. XII. 14. az MSZMP PB ülésén

„A vallásossággal én különben úgy vagyok, mint a dohányzással. A legokosabb módszer nem rászokni. Mert elvtársak, mit csináljunk mi azzal a két bottal bicegő öreg nénivel, aki egész életében vette magára a keresztet. Nekünk arról kell gondoskodni, hogy gyermekeink, ifjúságunk a tudományos világnézetre, tudományos gondolkodásra legyen nevelve, mert az egyben materialista is, dialektikus is, és ha abba a korba serdül, akkor majd politikáról is fogunk vele beszélni...”

Kádár János a Népi Gyermekszertartás országos ünnepségén, 1961

„A hívő anya már a szoptatáskor kezdi mondani, és beleplántálja a gyerekbe. Aztán jön a pap. Aki elmegy csuhában – de most már az sem kötelező – összeszed 15 gyereket, nem szégyelli magát, a falu szélén focizik velük. Azok imádják, tűzbe, vízbe mennek értük (...) Bár volnának ilyen KISZ-aktivistáink, akik ilyesmikkel is foglalkoznának!”

Kádár János, 1963. II. 13. az MSZMP PB ülésén

„A hitoktatás szervezésében a papok izzadnak egy kicsit (...) mert a lelkekért a verseny azért folyik.”

Kádár János, 1963. II. 13. az MSZMP PB ülésén

ÁBTL

Mindennapi egyházüldözés

Mindennapi egyházüldözés

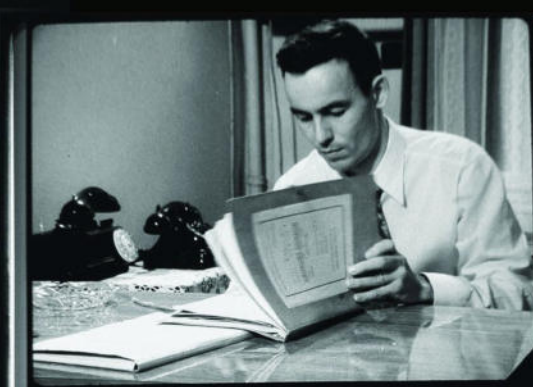
Noha a Kádár-korszak hivatalos propagandája a teljes vallásszabadságot hirdette, a gyakorlatban az egyházi élet totális ellenőrzése továbbra is fennmaradt, csupán az elnyomás mechanizmusai finomodtak. Az egyházüldözés nem csupán papokat, lelkészeket, hanem az állambiztonság, valamint az egyházügyi hivatal látókörébe került laikus egyháztagokat is érintette. A „vallásos tömegek hangulatának zavartalanságára való tekintettel” a nyilvános bírósági eljárások helyett gyakorta kevésbé látványos, a közvéleményt kevésbé felrázó megoldásokhoz folyamodtak az egyházpolitika irányítói.

„XY lelkésznek javasolom még visszaadni kongruáját dec. 5-i hatállyal. A kongrua megvonás hatására tisztázódott benne sok kérdés, amit lelkészköri értekezleteken felszólalásában elmondott, töredelmes bűnbánatot tett.”

Hajdú-Bihar Megyei Tanács VB Egyházügyi Főelőadója 1957. nov. 14.

1. / „Alkotmány” két pap házasságában
Készült: 1962. III. 14-én Szekesfehérváron, Szabadság tér Kossuth utca sarkán meglátott a Petőfi utcában.

„a vizsgálat befejezése után az anyagokat az ÁEH és a KISZ-szervezetek rendelkezésére bocsátjuk. A vezető szerepet betöltő ifjúsági vezetők egy kisebb részét javasoljuk állami szervek útján fegyelmileg az egyetemekről és középiskolákból eltávolítani. Többségükkel szemben nevelőmunka szükséges.”

(Állambiztonsági jelentés a református reakcióról, 1966.)

„A fenti tájékoztatást azért is szükségesnek tartottuk a kerületi pártbizottság rendelkezésére bocsátani, mert azok a reakciós erők, melyek a pasaréti református lelkészválasztásnál aktivizálódtak, feltehetően más területen is jelentkezhetnek s az ellenük folyó politikai harcot nem elég csak egyházpolitikai területen folytatni.”

(Miklós Imre, ÁEH elnök levele Kovács Ottónak, a II. kerületi pb első titkárnak. 1970.)

A kiszolgáltatottság eszköze: az államsegély

1945 után az egyházak intézményes életének fenntartásához szükséges anyagi bázis radikálisan összeszűkült. Az egyház bevételi forrásainak megszüntetése (kárpótlás nélküli földreform, alapítványok államosítása, egyházi adó állami beszedésének eltörlése), továbbá a hagyományos egyházi fenntartó rétegek elszegényedése az egyházak önálló működését szinte teljesen ellehetetlenítette.

„A rendkívüli államsegély megadását használja fel a Hivatal fokozottabb mértékben az egyes egyházakkal, illetve egyházmegyékkel való politizálása során, pld. az 50%-os rendkívüli államsegély folyósítását a pécsi, székesfehérvári és váci egyházmegyék csak bizonyos feltételek mellett kapják meg.”

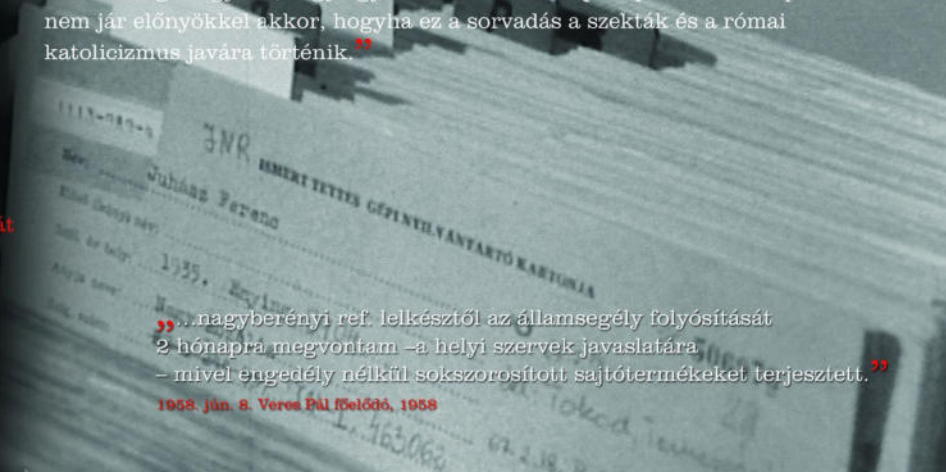
Jelentés az egyházak anyagi helyzetéről, ÁEH 1960

„Feltétlenül fenn kellene tartani az államsegély gyakorlatát. Az államsegély megszüntetésének következménye mindenekelőtt az lenne, hogy a lelkészek fokozottabban szorgalmaznák a belső anyagi források feltárását, fokoznák az egyház önfenntartására irányuló tevékenységet.

A szövetséges egyház, vagy egyházak sorvasztása párt-politikai szempontból nem jár előnyökkel akkor, hogyna ez a sorvadás a szekták és a római katolicizmus javára történik.”

„...nagyberényi ref. lelkésztől az államsegély folyósítását 2 hónapra megvonam –a helyi szervek javaslatára – mivel engedély nélkül sokszorosított sajtótermékeket terjesztett.”

1958. jún. 8. Veres Pál főelőadó, 1958

Az ÁEH az egyház életét teljesen az ellenőrzése alatt tartotta. Feladata volt többek között a párt egyházpolitikájának végrehajtása, az egyházi vezetőkkel való kapcsolattartás, az egyházi „haladó erők” és „békepapok” támogatása, a „reakciókkal” szembeni eljárás, az egyházi kinevezések véleményezése, szerzetes-rendek, papneveldek, teológiák ellenőrzése, az egyházak teljes körű anyagi felügyelete, az egyházi körlevelek, újságok, könyvek cenzúrázása, egy szóval a magyarországi egyházak gyakorlati önállóságának megszüntetése. Az Állami Egyházügyi Hivatalban közel 300 személy dolgozott az 1951. május 18. és 1989. június 30. közötti időszakban. A Hivatal dolgozóit alapvetően két csoportra kell osztani, a központban dolgozó személyekre és a Megyei Tanács apparátusában elhelyezkedő egyházügyi titkárokra. Természetesen a Hivatal legfontosabb, legmeghatározóbb munkatársai a vezetők – elnök, elnökhelyettesek, főosztályvezetők – és a politikai munkatársak voltak. A Hivatalban átlagosan 45-50 fő dolgozott míg a Megyei Tanácsokon a Fővárosi Tanácsal együtt 20 fő foglalkozott az egyházpolitikával.

„Kiváló dolgozó” Az ÁEH munkatársai

„Az Egyházügyi Hivatal központi és vidéki apparátusát meg kell erősíteni politikailag tapasztalt, marxista műveltséggel rendelkező elvtársakkal.”

Horváth János
(elnökhelyettes,
majd elnök
1951-1959)

Miklós Imre
(elnökhelyettes, majd elnök
1956-1989. április 30)

Straub István
(elnökhelyettes,
1975-1983)

Sarkadi Nagy Barna
(hivatalvezet elnökhelyettes
1989. április 30 – június 30)

Bugár Péter
(elnökhelyettes, 1984-1989)

Bai László

Bárdos Deák Béla

Gölöncsér
József

Grnák Károly

Herling Jakab

Ízik János

Kaslik László

Kiss Ferenc

Lóránt Vilmos

Madai András

Pintér Zsigmond

Rémi János

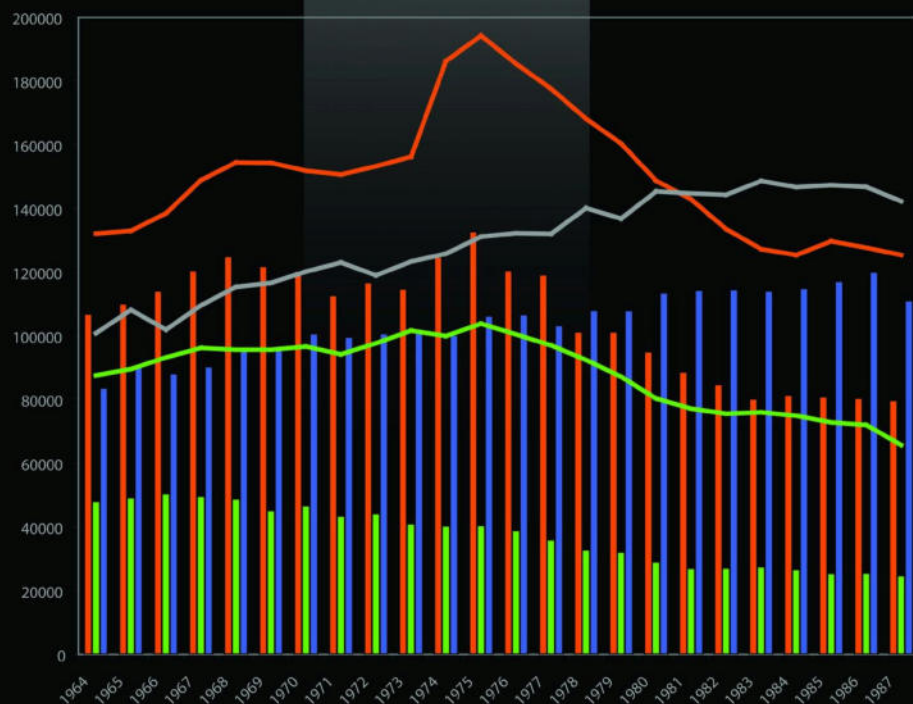

Somos Ferenc

Az MSZMP KB Politikai Bizottságának 1958. július 22-i döntése értelmében 1958. december 30-ig a Népművelési Intézet kidolgozta a vallási szertartások ellen-súlyozására a névadó, házasságkötés és temetés polgári formáit. Az elvi döntés után a Minisztertanács 1960. szeptember 23-án adta ki a 3243/1960. sz. határozatát a családi és egyes társadalmi események új formáinak kialakításáról. Teljes mértékben nem sikerült eltörölni, háttérbe szorítani az egyházi szertartásokat, azonban az elvilágiasodás, a kiüresített szertartások népszerűsége napjainkban is megfigyelhető.

Mozaikek az ÁÉH munkájából 1.

Életfordulók deszakralizálása

A társadalmi ünnepségek alkalmával az ünnepséget díszesre lehet tenni; esküvői szavaknak, virágok adnak át, ahol más énkörök nincsenek, ott énekeltnek is.

A szülők és a névadók ünnepélyes fogadalmat tesznek, hogy az újszülöttet haságot szerető, szocialista emberre nevelik. A fogadalom szövegét a tanács képviselője olvassa fel, a szülők és a névadók hangosan ismétlik.

Kirándón a tanács a fogadalom bekerekelt szövegét emléklap adta a szülőknek. Az emléklap, vagy oklevél díszes kivitelben kapható úrlap, melyet rajzolt betűkkel töltenek ki.

„Az egyházi-vallási szertartásokon való részvétel, a pártfunkcionáriusok, a pártapparátus függetlenített munkatársai és az alapszervezetek vezetőségi tagjai számára megengedhetetlen. (...) Az olyan funkcionáriust, aki saját elhatározásából gyermekét megkeresztelteti, hittanra járattja, béráltatja, egyházi esküvőt rendez, templomba jár, vagy körmeneteken vesz részt, pártfegyelmi úton felelősségre kell vonni, pártfunkciót nem tölthet be.”

A barátok, munkatársak és a családtagok ajándékait az ünnepségen nyújtják át. A csecsemőkelengyét, a születési segélyt és a házassági feloldás szabadságát az állam és a társadalom adja.

A nap hőse szép kis hercege, aki emberként érkezik a családba. A boldog szülők öröme katarzisa. Jánosok édesapja elhatározza, hogy kisfiának szocialista névadó ünnepet rendez.

A nap hőse szép kis hercege, aki emberként érkezik a családba. A boldog szülők öröme katarzisa. Jánosok édesapja elhatározza, hogy kisfiának szocialista névadó ünnepet rendez.

Felkereszte a tanácsot, bajlanemlő szándékát. Kapott egy úrlapot, azt kitöltötte. Két hét múlva a tanács és a társadalmi szervek meghívót küldtek szét. Jánoska, mint illik, egy kisfiának. Kísérővel együtt „szerepelt” az ünnepségen.

Végül ért az ünnepség hivatalos része. A kirándi bizonyos mértékű elhanyagolással az ünnepségre csatlakoznak össze a poharak.

Ünnepélyes pillanat... Az édes- és a névadó szülők oklevéllel és emléklappal köszönik meg fogadalmukat.

„A szocialista társadalom építése során a dolgozók tudatában beállt változások eredményeképpen mindinkább megnyilvánul az az igény, hogy az állampolgárok életében bekövetkező legfontosabb családi és egyes társadalmi események – házasságkötés, névadás, temetés, a személyi igazolvány első alkalommal történő átadása stb. – megünneplésében kifejezésre jusson az a bensőséges kapcsolat, amely az állampolgárt a szocialista társadalom egészéhez fűzi.”

Egy újszülött köszöntése:
„Gazdag vagy, mert körül-dél egy ország, Máj – a légy is nagy leltár, kéz, ha szőlő, Számíthassunk mindig, barmikor rád. Végessé be, mit kezdtek névadóid.”
(G. Szabó László)

- Megkeresztelték száma
- Egyházi esküvők száma
- Egyházi temetések száma
- Születések száma
- Házasságkötések száma
- Temetések száma

Az egyik budapesti kerület névadó ünnepségén. – Itt a tanácselnök látta el az anyakönyvezetői tisztelet.

1. A hitoktatás ellehetetlenítése

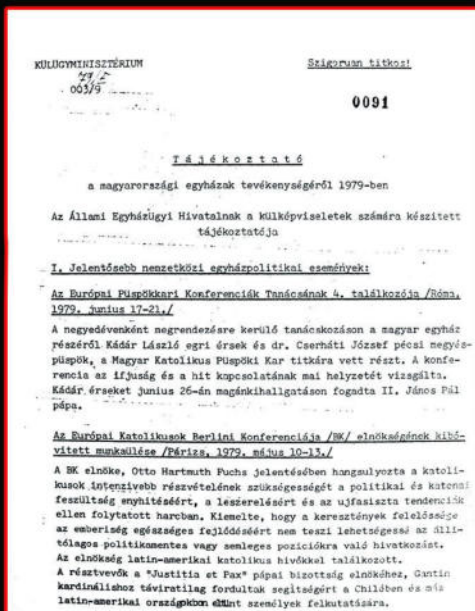
1949-ben elfogadták az Alkotmányt, amely ki-mondta az állam és az egyház elválasztást. A szeparáció végrehajtá-saképpen a vallásoktatás-ról szóló 1949. évi 5. számú törvény megszűn-tette az iskolai vallások-tatás kötelező jellegét. A hitoktatásra jelent-kezők száma az 1957/58-as tanévben átmenetileg emelkedett, majd folyamatosan csökkent, a középisko-lákban pedig szinte alig volt 1-2 hittanra jelentkező.

Mozaikok az ÁEH munkájából 2.

2. „...és nemzetközivé lesz...”

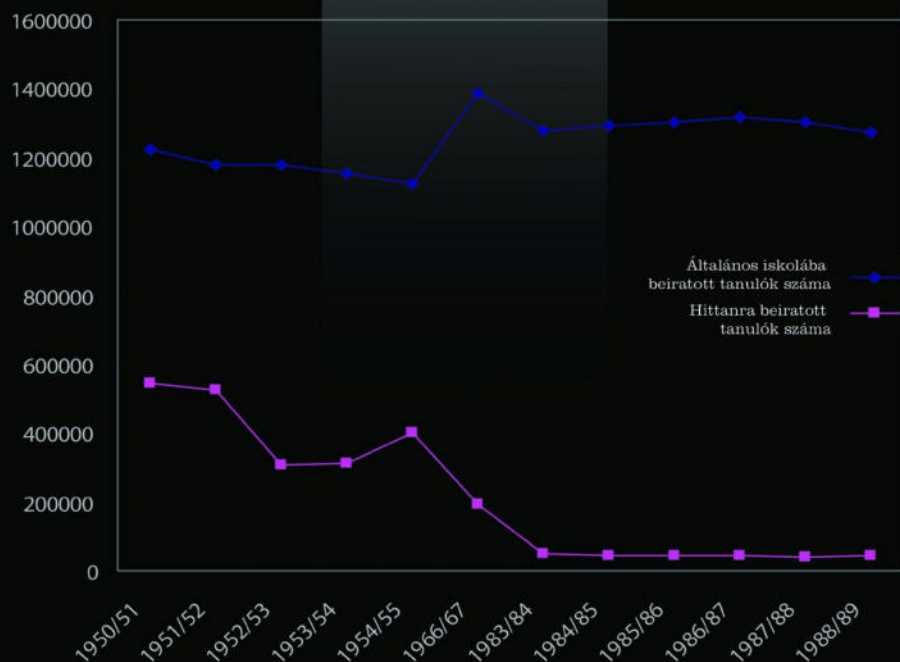
Az Állami Egyházügyi Hivatal a kezdetektől odafigyelt a nemzetközi egyházi eseményekre, tartotta a kapcsolatot a szocialista országok hasonló szerveivel. 1957-1989 között az egyes szocialista országok Egyházügyi Hivatalai 25 alkalommal tartottak nemzetközi értekezletet, ahol különböző egyházpolitikai témát tárgyaltak. A 25 értekezlet közül 10 Magyarországon, 6 Csehszlovákiában, 3 az NDK-ban, 3 Lengyelországban, 1 a Szovjetunióban, 1 Bulgáriában és 1 Mongóliában került megrendezésre.

Az ÁEH épülete

3. Együttműködés az állambiztonsággal

A BM III/I. Csoportfőnökség 1968 novemberében felállította az ÁEH-ban a „VILÁGOSSÁG” fedőnevű belső rezidentúrát. A BM hírszerző szerve tehát egy rezidentúrát, azaz állambiztonsági tisztekből álló, meghatározott állambiztonsági – operatív – feladatok ellátására felkészített, konspirált szervezeti formát hozott létre belföldön az Állami Egyházügyi Hivatal fedése alatt. Az ÁEH-t felhasználva akarták szélesíteni a magyar papság körében a kutató, tanulmányozó munkát, amelynek iránya a Vatikán, a papi emigráció és a protestáns világszervezetek felé mutatott.

„Tisztelt Országgyűlés!
Hazánkban a lelkiismereti és
vallásszabadság zavartalanul
érvényesül.”
(Miklós Imre, 1987.) Egyházpolitika
a törvényhozásban és
a közigazgatásban

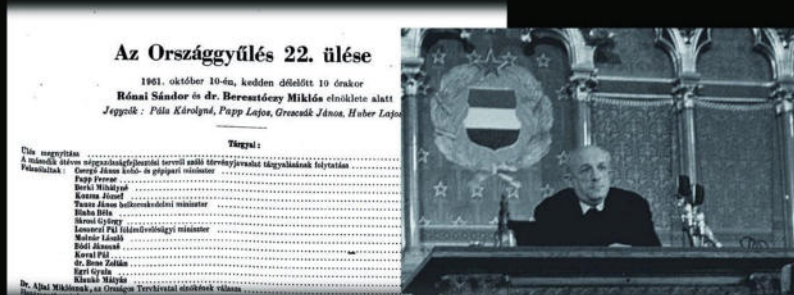
Törvényhozás és közigazgatás

„Jogalkotásunk egészét jellemezte, hogy minden jogi lépést párthatározat alapozott meg, így a jog tulajdonképpen a párt határozatait volt hivatott normatív formába önteni. A legtöbb magas szintű jogszabálynak azonban nem volt valóságos normatív tartalma, így a politikai gyakorlat töltötte ki a joghézagot». Ez lényegében azt jelentette, hogy az 1945 utáni – a jogtörténészek által »szovjet típusú«-nak titulált – jogrendszer kettőszakadt. Egyrészről létezett egy hivatalosan közzétett, megismerhető deklaratív jogszabályi anyag, másrészt pedig az aktuális politikai döntéseket hordozó »mögöttes jogalkotás és a 'rugalmas' praxis«. Az állam és az egyház kapcsolatáról, valamint a lelkiismereti és vallásszabadságról született jogszabályok tekintetében e kettőség nagyon jól megfigyelhető. A deklaratív jogszabályok és a »mögöttes« jogalkotás között óriási különbség volt. Az alsóbb szintű – zömében nem hozzáférhető – szabályok, rendelkezések, utasítások a párt egyházpolitikáját jelenítették meg, amelyet az arra felhatalmazott állami szervek (elsősorban az Állami Egyházügyi Hivatal, valamint a BM III/III-as csoportfőnöksége) végrehajtottak.

1951. évi I. törvény az Állami Egyházügyi felállításáról – egyházi témában nem született több törvény 1990-ig.”

„1975. november 13. „Lázár György
látogatáson fogadta VI. Pál. Ő volt az első
tt a pápa. 1987. február 17-19. között
nisterelnök Olaszországban tárgyalt.
látogatáson fogadta II. János Pál pápa.”

„ELNÖK: Kérem a tisztelt Országgyűlést, hogy az Elnöki Tanács két helyettes elnökére, titkárára és tizenhét tagjára előterjesztett javaslatot elfogadja-e? Aki igen, kérem, hogy kézfelemeléssel szavazzon. *(Megtörténik.)* Köszönöm. Van-e valaki ellene? *(Nincs.)* Tartózkodott-e valaki a szavazástól? *(Nem.)* Kimondom a határozatot: az Országgyűlés az Elnöki Tanács helyettes elnökeivé Gáspár Sándor és dr. Cseterki Lajos; **tagjaivá pedig dr. Bartha Győre Sándor, dr. Horváth Richárd, Katona Kárpáti Márta, Nánási László, Németh István, dr. Petri Gábor, Pióker Ignác, Somogyi László** képviselőket egyhangúlag megválasztotta. *(Az Országgyűlés 1. ülése, 1975. július 4-én, 10. sz. ülésnap.)*

„Azt hiszem, hogy itt az ideje, hogy az egyházi reakcióval szemben fellépjünk...
Másik dolog, hogy nem minden egyházzal ugyanúgy, ugyanazon az alapon, ugyanolyan körülmények között kell fellépni.
Régén is a katolikus egyház volt a legdöntőbb, ő a leg-erősebb fészke Magyarországon az egyházi reakciónak. Ez ellen kell tehát elsőként fellépni, a többi egyházzal pedig próbáljunk megegyezni a régi alapokon és felhasználni ezeket a katolikus egyházzal szemben.”

(Kállai Gyula felszólalása)

az MSZMP IIB 1957. március 5-ei ülésén)

Túróczy Zoltán

Az evangélikus egyházban az 1956-ot követő megtorlás legnyilvánvalóbb lépése a forradalom alatti egyházvezetés félreállítása volt. Túróczy Zoltán püspököt 1957. decemberben mondatták le a püspöki tisztségről. A forradalom napjaiban az egyház irányítását törvényesen visszavevő Ordass Lajos püspököt – semmibe véve az egyház autonómiáját – szintén eltávolította az államhatalom. Az ismételten törvénytelenül félreállított püspök helyére pedig egyetlen jelöltet, Káldy Zoltánt állították, akit a forradalom leverésének második évfordulóján, 1958. november 4-én iktattak be püspöki tisztségbe.

Ordass Lajos

Az 1956 utáni megtorlás az egyházakban

Az MSZMP vezető testületei 1957 márciusában látták elérkezettnek az időt, hogy az egyházpolitika kérdéseit, köztük az egyházakkal szembeni megtorlás kérdéseit napirendre tűzzék. Ebben az időszakban az egyházpolitika taktikai lépéseit három tényező határozta meg. Egyfelől az egyházak közötti megosztottság erősítése, az „oszd meg és uralkodj elvnek” alkalmazása, másfelől a forradalom alatti személyi változások érvénytelenítése, harmadrészt a lehetséges egyházi ellenállás letörése, az „egyházi reakció” felszámolása.

A katolikus egyházban 1957 februárjától sorra tartóztattak le olyan lelképásztorokat, volt szerzeteseket, akik 56 el tt, vagy alatt börtönben voltak. A forradalommal összefüggésben meghurcolt katolikus egyháziak száma 1957 végére már elérte a 170 főt. A Központi Szeminárium növendékeit a forradalom alatti tevékenységük – „az ÁEH törvénytelen elfoglalása, titkos iratainak Mindszenty Úri utcai palotájába történt elszállítása” miatt; a „Kedves Barátom” kezdetű röplap el állítása és terjesztése miatt ellenrész alá vonták és nyomozás indult ellenük.

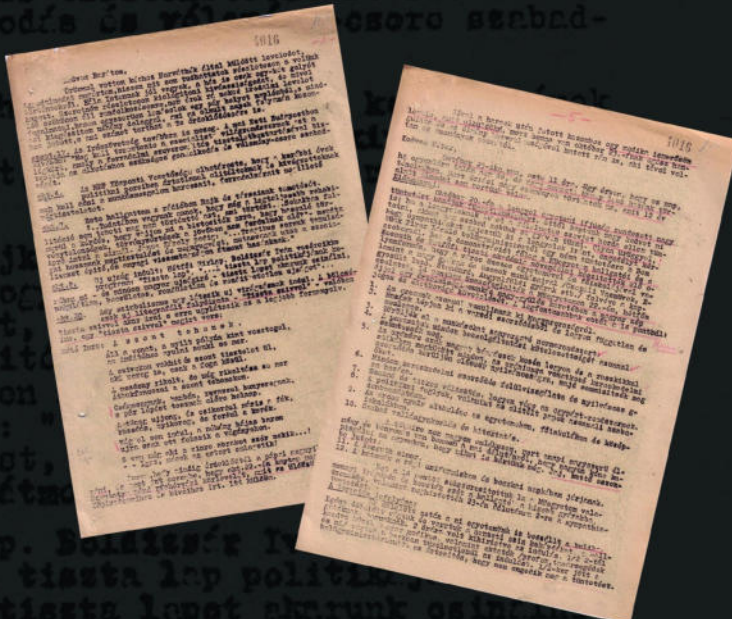
Kukulay Antal

Tabódy István

Várjú Imre

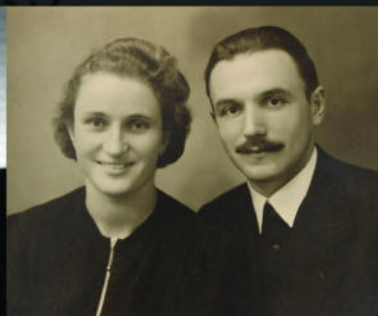

A református egyházban a forradalom napjaiban életrehívott országos Megújulási Mozgalom vezetőit, Ravasz László visszahívott püspököt, és Pap Lászlót, a Teológiai Akadémia nemzeti közeli hírvő dékánját félreállították. 1957 nyarára támogatói közül már mintegy 50 lelkésszel szemben foganasítottak operatív intézkedést, köztük volt a 8 év börtönbüntetésre ítélt Bán István nyíregyházi segédlelkész is.

A legsúlyosabb ítélet Gulyás Lajos levéli református lelképásztort sújtotta, akit a forradalom alatti szerepvállalásáért a hírhedt győri koncepciók per harmadrendű vádlottjaként 1958-ban kivégeztek.

Bán István

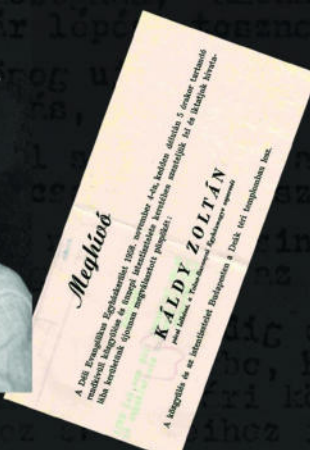
Gulyás Lajos

Pap László

„A mi (Egyházügyi Hivatal) felügyeleti jogunk ma különösképpen arra irányul, hogy minél minimálisabba szorítsuk le az egyházon belüli reakciók ellenforradalmi törekvéseket. Még akkor is, ha bizonyos törvényekbe ütközünk eközben, mert az ellenforradalmi erők sem nézték a törvényességet.”

(Horváth János felszólalása a Dunamelléki Ref. Egyházkerület értekezletén, 1957. március)

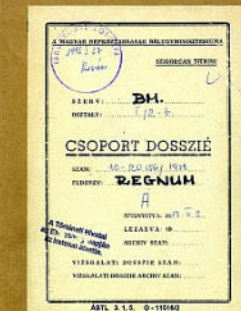
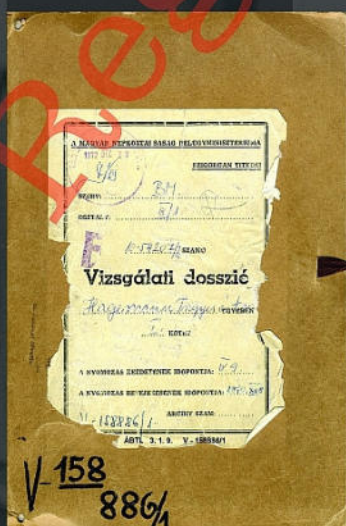
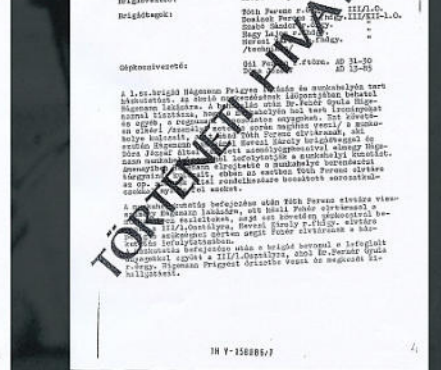
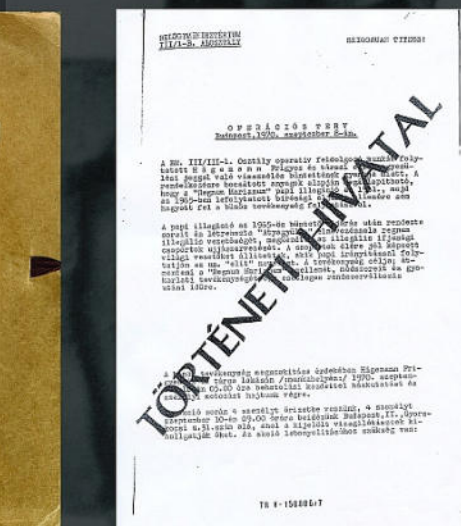
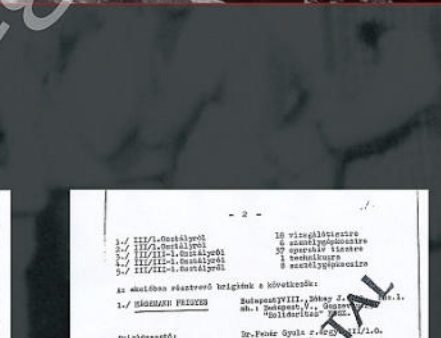
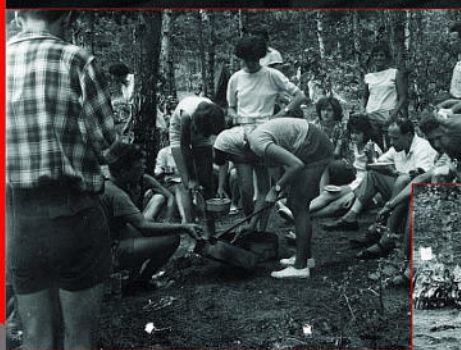
ÁB

Az egyházak „illegális” ifjúsági munkáját büntető-jogi eszközökkel is üldözték. A „Regnum Marianum” közösség ellen három koncepció pers is lefolytattak a Kádár-korszakban. Az 1952-ben feloszlott Regnum Marianum Egyesület tagjait a kezdetektől fogva megfigyelték állambiztonsági eszközökkel.

A Regnum-percek

1. 5. O - 14846/1

0-11516/2

Regnum dosszié

1961-ben a Werner Lajos és társai ellen indított első Regnum-perben nyolc személyt, a Regnumhoz is kapcsolódó „Keresztény Front” ügyben Havass Géza és társai ellen indított ügyben tizenkét személyt ítélték börtönbüntetésre. 1965-ben, a második Regnum perben az Emődi László és társai ellen indított büntető-eljárásban hét személyt, az 1972-es harmadik Regnum perben (Hágemann Balázs és társai) pedig hat személyt ítélték börtönbüntetésre. A három koncepció per során összesen 68 év börtönbüntetést szabtak ki, ezen kívül többeket bocsátottak el munkahelyükről, tagadták meg egyetemi felvételüket, illetve a közösség papjait távoli plébániákra helyeztették.

Hágemann dosszié

Hágemann terv

Hágemann terv 1.

„Az illegális szerzetesrendek helyzetéről az 1965/66-os évben széleskörű felmérést végeztünk, amelynek eredményeként megállapítottuk: Az országban 1950-ben hivatalosan 2.582 szerzetes és 8.956 szerzetesnő volt. 1966-ban hozzávetőlegesen 7.000 szerzetesnő és 1.700 szerzetes volt a számunkra ismert adatok alapján – és 1.700 szerzetest vettünk számba.”

(Geréb Sándor: Az illegális szerzetesrendek elleni részének operatív tapasztalatai, 1967.)

A terror kodifikált módon érvényre juttató büntetőjog több szálon szervesült abba a pártállami intézkedéssorozatba, melynek célja az egyházi élet szétzilálása és a vallásos világnézet – hosszabb távra prognosztizált – kimúlásának elősegítése volt. Az egyház működését ellehetetlenít, szelektív bekebelezési folyamat a szerzeteseket érintette legérzékenyebben. Az iskolák és szociális intézmények államosítását követően többségük elvesztette működési területét. A szerzetesek egyre szűkülő mozgástérben, állandósuló provokációk, rágalomok és egyre súlyosbodó anyagi körülmények között, fogadalmukhoz és az Egyházhoz való hűség új formáiról kellett tanúságot tennie. A forradalom leverését követő restauráció részeként az MSZMP Politikai Bizottsága szabad kezet adott az államvédelemnek az „illegális klerikális szervezetek” felszámolására. Ez a gyakorlatban azt jelentette, hogy a szerzetesi élet megélése ab ovo illegális cselekedetnek minősül.

Az egyháztörténeti szakmunkák és a rendelkezésre álló levéltári dokumentumok alapján megállapítható, hogy a jezsuita rend tagjai az állambiztonsági szaglászás eminens célpontjaiként, számszakilag a rend egészét tekintve – arányukhoz (és erejükhez) képest – felülreprezentáltak a bűnügyi nyilvántartásokban. A provincia 67 tagja közel 280 évet töltött börtönben vagy internálásban. Összesen több mint 1000 évre ítélték őket.

A Kádár-korszakban

Domby József

Mócsy Imre

Morlin Imre

Felosztatott szerzetesrendek üldözése

Cserepes Péter

Bálint József

P. Váczi Jenő

Szabó József

Dukai József

Takáts Sándor

Süle Géza

Rózsa Elemér

Rozmán János

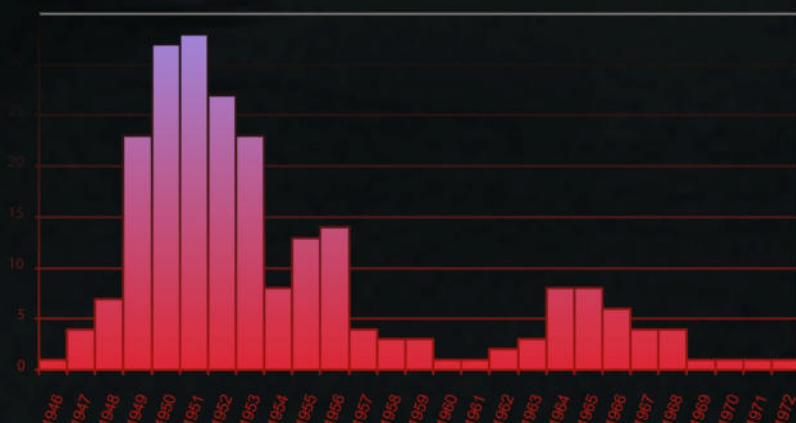

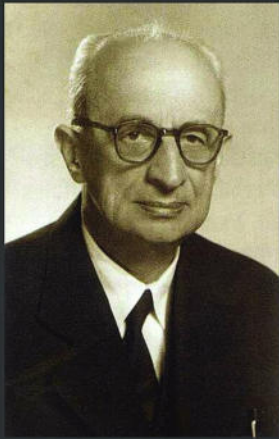
Pálos Antal

„Megismertük és bizonyítást nyert, hogy a jezsuiták adják az ellenséges erők fő szellemi vezéreit, és azt, hogy végső soron kezükben futott össze – egyházi vonalon – a legtöbb illegális tevékenység szála.”

(Geréb Sándor: Az illegális szerzetesrendek ellenőrzésének operatív tapasztalatai, 1969.)

Börtönbüntetésüket töltő, ill. internált rendtagok az 1946-1972 közötti időszakban (fő/év)

Ravasz László

„Adataink szerint az ellenséges erők a prot. egyházakban még jelentős bázissal rendelkeznek és az egyház fedésével többirányú ellenséges tevékenységet fejtenek ki, amely bizonyos fokú szervezettségre utal. Ennek a tevékenységnek az élen eszmei irányítók állnak: Ravasz László és Ordass Lajos nyug. püspökök, valamint Gyökössi Endre, Joó Sándor és Keken András lelkeszek.”

Protestáns „reakció”

Református reakció

Noha az egyházakkal szembeni ideológiai alapvetés a Kádár-korszakban lényegében nem változott, a velük szemben folytatott taktika sokat módosult. A korábbi totális ellenőrzés továbbra is fennmaradt, de az egyház alávetésének burkoltabb, ugyanakkor számos területen lényegesen sikeresebb egyházpolitikai módszerei váltak általánossá. Az ellenőrzés egyik legfőbb biztosítékát az egyházvezetői kinevezések állami kontrollja jelentette. Emellett az ÁEH és az állambiztonság továbbra is folyamatosan figyelte az egyházi közösségek hitéleti aktivitását, kulturális és társadalmi szerepvállalását. A gyakorlatban az egyházak szűkre szabott mozgásterén belül bármely legális egyházi tevékenység minősülhetett „klerikális reakciós” tevékenységnek. Ez a felfogás a református egyház tekintetében különösen az ifjúsági munkák és a nemzeti hagyományok ápolása területén érvényesült.

Az Evangélikus Teológiai Akadémia 1958-ban, politikai okokból eltávolított professzorai

Wiczán Dező

Súlyosi Jenő

Kárner Károly

Evangélikus reakció

A Magyarországi Evangélikus Egyházban az 1956 utáni egyházüldözés kevésbé nyílt és látványos formában valósult meg, mint a másik két történelmi egyházban. 1956 után állami részről nem folytattak bírósági eljárást lelkeszek ellen, nem voltak látványos perek, nem kerültek börtönbe, internálásra evangélikus egyházi emberek.

Mindez nem jelenti azonban azt, hogy az egyházüldözés az evangélikusságot ne érintette volna. 1958-ban Ordass Lajos másodszori féléreállításával az 1957-ben adott átmeneti „kegyelmi idő” lejárt, és az egyház élére a pártállami elképzelések megvalósítására alkalmas vezetőket emeltek. A „reakciós” egyháziak féléreállítását, az állami-pártpolitikai elvárások érvényesítését, az állambiztonsági szempontok szerinti tisztogatást a Kádár-korszakban (1958-1987) maga az egyházvezetés vezényelte le.

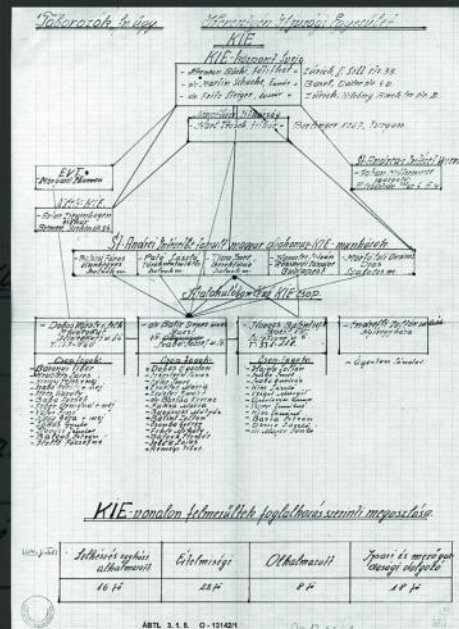
1967-ben került sor az utolsó református egyházi perre, a Batiz Dénes és társai elleni, ún. „második KIE perre”, amely még az ötvenes évekre jellemző összeesküvéses perek forgatókönyvét idézte.

„A Táborozók fn. ügyben realizálásra kerülő célszemélyek ellenséges tevékenységének fő iránya a KIE újjászervezésére irányult. Tervük végrehajtásában a lojális egyházi lehetőségek maximális kihasználásáról, az egyház égisze alatt különböző illegális csoportokat hoztak létre az egyházi reakció koncentrált támadásának biztosítására, a lojális egyházkormányzat elszigetelése érdekében. Tervük középpontjában egy széleskörű missziói és evangélikációs törekvés kibontakoztatása áll, amelyben felnőtt és ifjúsági csoportok antimarxista nevelését tűzték ki célul.”

(Állambiztonsági jelentés)

A „KIE-összeesküvés” vázlata

Az 1967-es KIE per elíteltjei

BATIZ DÉNES
Tudós, 1910. évi. Marosvásárhelyi
kerület

KÁLMÁN LÁSZLÓ
Budapest, 1912. évi. Állambiztonsági
kerület

GYÖKÖSSI ENDRE
Budapest, 1912. évi. Állambiztonsági
kerület

JOÓ SÁNDOR
Budapest, 1912. évi. Állambiztonsági
kerület

ABTL 4.1. A-1320

Az Állambiztonság szervezete

1989-1990

Belügyminisztérium

III. F csoportfőnökség (Állambiztonsági F csoportfőnökség)

III/III. Csoportfőnökség (Belső reakció elhárító Csoportfőnökség)

III/III-1. Osztály (Egyházi reakció elhárítás)

III/III-1-a alosztály (Római katolikus egyházzal szembeni elhárítás)

III/III-1-b osztály (Római katolikus)

szembeni elhárítás) Radióelhárítási Osztály

II/III-1-c alosztály (Protestáns és más evangélikusok)

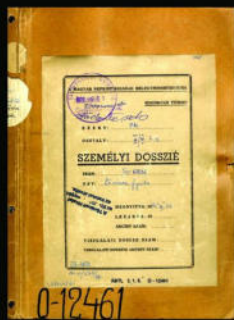
szembeni elhárítás)

A BM állambiztonsági szervek szervezeti beosztása, 1972.

Onálló szervezeti egység	Osztály	Feladatkör
III/I. Hírszerző Csoportfőnökség 1957/1958 - 1962.08.15. Belügyminisztérium Politikai Nyomozó F osztály / II. F osztály V. Osztály /5. Osztály (Belső reakció elleni harc osztály) II/5-c (Klerikális reakció elhárítás)	III/I-1. osztály III/I-2. osztály III/I-3. osztály III/I-4. osztály III/I-5. osztály III/I-6. osztály III/I-7. osztály III/I-8. osztály III/I-9. osztály III/I-10. osztály III/I-11. osztály III/I-12. osztály III/I-13. osztály III/I-14. Osztály III/I-15. Osztály	- hírszerzés az USA és nemzetközi szervezetek ellen - hírszerzés az NSZK ellen - hírszerzés az országunk elleni harcok ellen 1956-1957 Országos Rendőr-főkapitányság (ORFK) II F osztály (Politikai nyomozó Főosztály) II/3. Osztály (Belső Reakció elhárítás) II/3-c (Klerikális reakció elhárítás) - hírszerzés harmadik országokban és hazai börtönökben - összeköttetés, nyilvántartás, pénzügyi stb. feladatok - rejtjelrejtés, rejtjelzés, Országos Rejtjelközpont - operatív összeköttetés szervezése - káldéviselések, hírszerző rezidenciák - biztonságtechnikai védelem
III/II. Kémelhárító Csoportfőnökség 1962.08.15.-1962.12.15. Belügyminisztérium III. F csoportfőnökség (Állambiztonsági F csoportfőnökség) III/III. Csoportfőnökség (Belső reakció és Szabotázselhárító Csoportfőnökség) III/III-1. Osztály (Belső reakció elhárítás) III/III-1-c alosztály (Klerikális reakció elhárítás)	III/II-1. osztály III/II-2. osztály III/II-3. osztály III/II-4. osztály III/II-5. osztály III/II-6. osztály III/II-7. osztály III/II-8. osztály III/II-9. osztály III/II-10. osztály III/II-11. osztály III/II-12. osztály III/II-13. osztály III/II-14. osztály III/II-15. osztály III/II-16. osztály III/II-17. osztály III/II-18. osztály III/II-19. osztály III/II-20. osztály III/II-21. osztály III/II-22. osztály III/II-23. osztály III/II-24. osztály III/II-25. osztály III/II-26. osztály III/II-27. osztály III/II-28. osztály III/II-29. osztály III/II-30. osztály III/II-31. osztály III/II-32. osztály III/II-33. osztály III/II-34. osztály III/II-35. osztály III/II-36. osztály III/II-37. osztály III/II-38. osztály III/II-39. osztály III/II-40. osztály III/II-41. osztály III/II-42. osztály III/II-43. osztály III/II-44. osztály III/II-45. osztály III/II-46. osztály III/II-47. osztály III/II-48. osztály III/II-49. osztály III/II-50. osztály III/II-51. osztály III/II-52. osztály III/II-53. osztály III/II-54. osztály III/II-55. osztály III/II-56. osztály III/II-57. osztály III/II-58. osztály III/II-59. osztály III/II-60. osztály III/II-61. osztály III/II-62. osztály III/II-63. osztály III/II-64. osztály III/II-65. osztály III/II-66. osztály III/II-67. osztály III/II-68. osztály III/II-69. osztály III/II-70. osztály III/II-71. osztály III/II-72. osztály III/II-73. osztály III/II-74. osztály III/II-75. osztály III/II-76. osztály III/II-77. osztály III/II-78. osztály III/II-79. osztály III/II-80. osztály III/II-81. osztály III/II-82. osztály III/II-83. osztály III/II-84. osztály III/II-85. osztály III/II-86. osztály III/II-87. osztály III/II-88. osztály III/II-89. osztály III/II-90. osztály III/II-91. osztály III/II-92. osztály III/II-93. osztály III/II-94. osztály III/II-95. osztály III/II-96. osztály III/II-97. osztály III/II-98. osztály III/II-99. osztály III/II-100. osztály III/II-101. osztály III/II-102. osztály III/II-103. osztály III/II-104. osztály III/II-105. osztály III/II-106. osztály III/II-107. osztály III/II-108. osztály III/II-109. osztály III/II-110. osztály III/II-111. osztály III/II-112. osztály III/II-113. osztály III/II-114. osztály III/II-115. osztály III/II-116. osztály III/II-117. osztály III/II-118. osztály III/II-119. osztály III/II-120. osztály III/II-121. osztály III/II-122. osztály III/II-123. osztály III/II-124. osztály III/II-125. osztály III/II-126. osztály III/II-127. osztály III/II-128. osztály III/II-129. osztály III/II-130. osztály III/II-131. osztály III/II-132. osztály III/II-133. osztály III/II-134. osztály III/II-135. osztály III/II-136. osztály III/II-137. osztály III/II-138. osztály III/II-139. osztály III/II-140. osztály III/II-141. osztály III/II-142. osztály III/II-143. osztály III/II-144. osztály III/II-145. osztály III/II-146. osztály III/II-147. osztály III/II-148. osztály III/II-149. osztály III/II-150. osztály III/II-151. osztály III/II-152. osztály III/II-153. osztály III/II-154. osztály III/II-155. osztály III/II-156. osztály III/II-157. osztály III/II-158. osztály III/II-159. osztály III/II-160. osztály III/II-161. osztály III/II-162. osztály III/II-163. osztály III/II-164. osztály III/II-165. osztály III/II-166. osztály III/II-167. osztály III/II-168. osztály III/II-169. osztály III/II-170. osztály III/II-171. osztály III/II-172. osztály III/II-173. osztály III/II-174. osztály III/II-175. osztály III/II-176. osztály III/II-177. osztály III/II-178. osztály III/II-179. osztály III/II-180. osztály III/II-181. osztály III/II-182. osztály III/II-183. osztály III/II-184. osztály III/II-185. osztály III/II-186. osztály III/II-187. osztály III/II-188. osztály III/II-189. osztály III/II-190. osztály III/II-191. osztály III/II-192. osztály III/II-193. osztály III/II-194. osztály III/II-195. osztály III/II-196. osztály III/II-197. osztály III/II-198. osztály III/II-199. osztály III/II-200. osztály III/II-201. osztály III/II-202. osztály III/II-203. osztály III/II-204. osztály III/II-205. osztály III/II-206. osztály III/II-207. osztály III/II-208. osztály III/II-209. osztály III/II-210. osztály III/II-211. osztály III/II-212. osztály III/II-213. osztály III/II-214. osztály III/II-215. osztály III/II-216. osztály III/II-217. osztály III/II-218. osztály III/II-219. osztály III/II-220. osztály III/II-221. osztály III/II-222. osztály III/II-223. osztály III/II-224. osztály III/II-225. osztály III/II-226. osztály III/II-227. osztály III/II-228. osztály III/II-229. osztály III/II-230. osztály III/II-231. osztály III/II-232. osztály III/II-233. osztály III/II-234. osztály III/II-235. osztály III/II-236. osztály III/II-237. osztály III/II-238. osztály III/II-239. osztály III/II-240. osztály III/II-241. osztály III/II-242. osztály III/II-243. osztály III/II-244. osztály III/II-245. osztály III/II-246. osztály III/II-247. osztály III/II-248. osztály III/II-249. osztály III/II-250. osztály III/II-251. osztály III/II-252. osztály III/II-253. osztály III/II-254. osztály III/II-255. osztály III/II-256. osztály III/II-257. osztály III/II-258. osztály III/II-259. osztály III/II-260. osztály III/II-261. osztály III/II-262. osztály III/II-263. osztály III/II-264. osztály III/II-265. osztály III/II-266. osztály III/II-267. osztály III/II-268. osztály III/II-269. osztály III/II-270. osztály III/II-271. osztály III/II-272. osztály III/II-273. osztály III/II-274. osztály III/II-275. osztály III/II-276. osztály III/II-277. osztály III/II-278. osztály III/II-279. osztály III/II-280. osztály III/II-281. osztály III/II-282. osztály III/II-283. osztály III/II-284. osztály III/II-285. osztály III/II-286. osztály III/II-287. osztály III/II-288. osztály III/II-289. osztály III/II-290. osztály III/II-291. osztály III/II-292. osztály III/II-293. osztály III/II-294. osztály III/II-295. osztály III/II-296. osztály III/II-297. osztály III/II-298. osztály III/II-299. osztály III/II-300. osztály III/II-301. osztály III/II-302. osztály III/II-303. osztály III/II-304. osztály III/II-305. osztály III/II-306. osztály III/II-307. osztály III/II-308. osztály III/II-309. osztály III/II-310. osztály III/II-311. osztály III/II-312. osztály III/II-313. osztály III/II-314. osztály III/II-315. osztály III/II-316. osztály III/II-317. osztály III/II-318. osztály III/II-319. osztály III/II-320. osztály III/II-321. osztály III/II-322. osztály III/II-323. osztály III/II-324. osztály III/II-325. osztály III/II-326. osztály III/II-327. osztály III/II-328. osztály III/II-329. osztály III/II-330. osztály III/II-331. osztály III/II-332. osztály III/II-333. osztály III/II-334. osztály III/II-335. osztály III/II-336. osztály III/II-337. osztály III/II-338. osztály III/II-339. osztály III/II-340. osztály III/II-341. osztály III/II-342. osztály III/II-343. osztály III/II-344. osztály III/II-345. osztály III/II-346. osztály III/II-347. osztály III/II-348. osztály III/II-349. osztály III/II-350. osztály III/II-351. osztály III/II-352. osztály III/II-353. osztály III/II-354. osztály III/II-355. osztály III/II-356. osztály III/II-357. osztály III/II-358. osztály III/II-359. osztály III/II-360. osztály III/II-361. osztály III/II-362. osztály III/II-363. osztály III/II-364. osztály III/II-365. osztály III/II-366. osztály III/II-367. osztály III/II-368. osztály III/II-369. osztály III/II-370. osztály III/II-371. osztály III/II-372. osztály III/II-373. osztály III/II-374. osztály III/II-375. osztály III/II-376. osztály III/II-377. osztály III/II-378. osztály III/II-379. osztály III/II-380. osztály III/II-381. osztály III/II-382. osztály III/II-383. osztály III/II-384. osztály III/II-385. osztály III/II-386. osztály III/II-387. osztály III/II-388. osztály III/II-389. osztály III/II-390. osztály III/II-391. osztály III/II-392. osztály III/II-393. osztály III/II-394. osztály III/II-395. osztály III/II-396. osztály III/II-397. osztály III/II-398. osztály III/II-399. osztály III/II-400. osztály III/II-401. osztály III/II-402. osztály III/II-403. osztály III/II-404. osztály III/II-405. osztály III/II-406. osztály III/II-407. osztály III/II-408. osztály III/II-409. osztály III/II-410. osztály III/II-411. osztály III/II-412. osztály III/II-413. osztály III/II-414. osztály III/II-415. osztály III/II-416. osztály III/II-417. osztály III/II-418. osztály III/II-419. osztály III/II-420. osztály III/II-421. osztály III/II-422. osztály III/II-423. osztály III/II-424. osztály III/II-425. osztály III/II-426. osztály III/II-427. osztály III/II-428. osztály III/II-429. osztály III/II-430. osztály III/II-431. osztály III/II-432. osztály III/II-433. osztály III/II-434. osztály III/II-435. osztály III/II-436. osztály III/II-437. osztály III/II-438. osztály III/II-439. osztály III/II-440. osztály III/II-441. osztály III/II-442. osztály III/II-443. osztály III/II-444. osztály III/II-445. osztály III/II-446. osztály III/II-447. osztály III/II-448. osztály III/II-449. osztály III/II-450. osztály III/II-451. osztály III/II-452. osztály III/II-453. osztály III/II-454. osztály III/II-455. osztály III/II-456. osztály III/II-457. osztály III/II-458. osztály III/II-459. osztály III/II-460. osztály III/II-461. osztály III/II-462. osztály III/II-463. osztály III/II-464. osztály III/II-465. osztály III/II-466. osztály III/II-467. osztály III/II-468. osztály III/II-469. osztály III/II-470. osztály III/II-471. osztály III/II-472. osztály III/II-473. osztály III/II-474. osztály III/II-475. osztály III/II-476. osztály III/II-477. osztály III/II-478. osztály III/II-479. osztály III/II-480. osztály III/II-481. osztály III/II-482. osztály III/II-483. osztály III/II-484. osztály III/II-485. osztály III/II-486. osztály III/II-487. osztály III/II-488. osztály III/II-489. osztály III/II-490. osztály III/II-491. osztály III/II-492. osztály III/II-493. osztály III/II-494. osztály III/II-495. osztály III/II-496. osztály III/II-497. osztály III/II-498. osztály III/II-499. osztály III/II-500. osztály III/II-501. osztály III/II-502. osztály III/II-503. osztály III/II-504. osztály III/II-505. osztály III/II-506. osztály III/II-507. osztály III/II-508. osztály III/II-509. osztály III/II-510. osztály III/II-511. osztály III/II-512. osztály III/II-513. osztály III/II-514. osztály III/II-515. osztály III/II-516. osztály III/II-517. osztály III/II-518. osztály III/II-519. osztály III/II-520. osztály III/II-521. osztály III/II-522. osztály III/II-523. osztály III/II-524. osztály III/II-525. osztály III/II-526. osztály III/II-527. osztály III/II-528. osztály III/II-529. osztály III/II-530. osztály III/II-531. osztály III/II-532. osztály III/II-533. osztály III/II-534. osztály III/II-535. osztály III/II-536. osztály III/II-537. osztály III/II-538. osztály III/II-539. osztály III/II-540. osztály III/II-541. osztály III/II-542. osztály III/II-543. osztály III/II-544. osztály III/II-545. osztály III/II-546. osztály III/II-547. osztály III/II-548. osztály III/II-549. osztály III/II-550. osztály III/II-551. osztály III/II-552. osztály III/II-553. osztály III/II-554. osztály III/II-555. osztály III/II-556. osztály III/II-557. osztály III/II-558. osztály III/II-559. osztály III/II-560. osztály III/II-561. osztály III/II-562. osztály III/II-563. osztály III/II-564. osztály III/II-565. osztály III/II-566. osztály III/II-567. osztály III/II-568. osztály III/II-569. osztály III/II-570. osztály III/II-571. osztály III/II-572. osztály III/II-573. osztály III/II-574. osztály III/II-575. osztály III/II-576. osztály III/II-577. osztály III/II-578. osztály III/II-579. osztály III/II-580. osztály III/II-581. osztály III/II-582. osztály III/II-583. osztály III/II-584. osztály III/II-585. osztály III/II-586. osztály III/II-587. osztály III/II-588. osztály III/II-589. osztály III/II-590. osztály III/II-591. osztály III/II-592. osztály III/II-593. osztály III/II-594. osztály III/II-595. osztály III/II-596. osztály III/II-597. osztály III/II-598. osztály III/II-599. osztály III/II-600. osztály III/II-601. osztály III/II-602. osztály III/II-603. osztály III/II-604. osztály III/II-605. osztály III/II-606. osztály III/II-607. osztály III/II-608. osztály III/II-609. osztály III/II-610. osztály III/II-611. osztály III/II-612. osztály III/II-613. osztály III/II-614. osztály III/II-615. osztály III/II-616. osztály III/II-617. osztály III/II-618. osztály III/II-619. osztály III/II-620. osztály III/II-621. osztály III/II-622. osztály III/II-623. osztály III/II-624. osztály III/II-625. osztály III/II-626. osztály III/II-627. osztály III/II-628. osztály III/II-629. osztály III/II-630. osztály III/II-631. osztály III/II-632. osztály III/II-633. osztály III/II-634. osztály III/II-635. osztály III/II-636. osztály III/II-637. osztály III/II-638. osztály III/II-639. osztály III/II-640. osztály III/II-641. osztály III/II-642. osztály III/II-643. osztály III/II-644. osztály III/II-645. osztály III/II-646. osztály III/II-647. osztály III/II-648. osztály III/II-649. osztály III/II-650. osztály III/II-651. osztály III/II-652. osztály III/II-653. osztály III/II-654. osztály III/II-655. osztály III/II-656. osztály III/II-657. osztály III/II-658. osztály III/II-659. osztály III/II-660. osztály III/II-661. osztály III/II-662. osztály III/II-663. osztály III/II-664. osztály III/II-665. osztály III/II-666. osztály III/II-667. osztály III/II-668. osztály III/II-669. osztály III/II-670. osztály III/II-671. osztály III/II-672. osztály III/II-673. osztály III/II-674. osztály III/II-675. osztály III/II-676. osztály III/II-677. osztály III/II-678. osztály III/II-679. osztály III/II-680. osztály III/II-681. osztály III/II-682. osztály III/II-683. osztály III/II-684. osztály III/II-685. osztály III/II-686. osztály III/II-687. osztály III/II-688. osztály III/II-689. osztály III/II-690. osztály III/II-691. osztály III/II-692. osztály III/II-693. osztály III/II-694. osztály III/II-695. osztály III/II-696. osztály III/II-697. osztály III/II-698. osztály III/II-699. osztály III/II-700. osztály III/II-701. osztály III/II-702. osztály III/II-703. osztály III/II-704. osztály III/II-705. osztály III/II-706. osztály III/II-707. osztály III/II-708. osztály III/II-709. osztály III/II-710. osztály III/II-711. osztály III/II-712. osztály III/II-713. osztály III/II-714. osztály III/II-715. osztály III/II-716. osztály III/II-717. osztály III/II-718. osztály III/II-719. osztály III/II-720. osztály III/II-721. osztály III/II-722. osztály III/II-723. osztály III/II-724. osztály III/II-725. osztály III/II-726. osztály III/II-727. osztály III/II-728. osztály III/II-729. osztály III/II-730. osztály III/II-731. osztály III/II-732. osztály III/II-733. osztály III/II-734. osztály III/II-735. osztály III/II-736. osztály III/II-737. osztály III/II-738. osztály III/II-739. osztály III/II-740. osztály III/II-741. osztály III/II-742. osztály III/II-743. osztály III/II-744. osztály III/II-745. osztály III/II-746. osztály III/II-747. osztály III/II-748. osztály III/II-749. osztály III/II-750. osztály III/II-751. osztály III/II-752. osztály III/II-753. osztály III/II-754. osztály III/II-755. osztály III/II-756. osztály III/II-757. osztály III/II-758. osztály III/II-759. osztály III/II-760. osztály III/II-761. osztály III/II-762. osztály III/II-763. osztály III/II-764. osztály III/II-765. osztály III/II-766. osztály III/II-767. osztály III/II-768. osztály III/II-769. osztály III/II-770. osztály III/II-771. osztály III/II-772. osztály III/II-773. osztály III/II-774. osztály III/II-775. osztály III/II-776. osztály III/II-777. osztály III/II-778. osztály III/II-779. osztály III/II-780. osztály III/II-781. osztály III/II-782. osztály III/II-783. osztály III/II-784. osztály III/II-785. osztály III/II-786. osztály III/II-787. osztály III/II-788. osztály III/II-789. osztály III/II-790. osztály III/II-791. osztály III/II-792. osztály III/II-793. osztály III/II-794. osztály III/II-795. osztály III/II-796. osztály III/II-797. osztály III/II-798. osztály III/II-799. osztály III/II-800. osztály III/II-801. osztály III/II-802. osztály III/II-803. osztály III/II-804. osztály III/II-805. osztály III/II-806. osztály III/II-807. osztály III/II-808. osztály III/II-809. osztály III/II-810. osztály III/II-811. osztály III/II-812. osztály III/II-813. osztály III/II-814. osztály III/II-815. osztály III/II-816. osztály III/II-817. osztály III/II-818. osztály III/II-819. osztály III/II-820. osztály III/II-821. osztály III/II-822. osztály III/II-823. osztály III/II-824. osztály III/II-825. osztály III/II-826. osztály III/II-827. osztály III/II-828. osztály III/II-829. osztály III/II-830. osztály III/II-831. osztály III/II-832. osztály III/II-833. osztály III/II-834. osztály III/II-835. osztály III/II-836. osztály III/II-837. osztály III/II-838. osztály III/II-839. osztály III/II-840. osztály III/II-841. osztály III/II-842. osztály III/II-843. osztály III/II-844. osztály III/II-845. osztály III/II-846. osztály III/II-847. osztály III/II-848. osztály III/II-849. osztály III/II-850. osztály III/II-851. osztály III/II-852. osztály III/II-853. osztály III/II-854. osztály III/II-855. osztály III/II-856. osztály III/II-857. osztály III/II-858. osztály III/II-859. osztály III/II-860. osztály III/II-861. osztály III/II-862. osztály III/II-863. osztály III/II-864. osztály III/II-865. osztály III/II-866. osztály III/II-867. osztály III/II-868. osztály III/II-869. osztály III/II-870. osztály III/II-871. osztály III/II-872. osztály III/II-873. osztály III/II-874. osztály III/II-875. osztály III/II-876. osztály III/II-877. osztály III/II-878. osztály III/II-879. osztály III/II-880. osztály III/II-881. osztály III/II-882. osztály III/II-883. osztály III/II-884. osztály III/II-885. osztály III/II-886. osztály III/II-887. osztály III/II-888. osztály III/II-889. osztály III/II-890. osztály III/II-891. osztály III/II-892. osztály III/II-893. osztály III/II-894. osztály III/II-895. osztály III/II-896. osztály III/II-897. osztály III/II-898. osztály III/II-899. osztály III/II-900. osztály III/II-901. osztály III/II-902. osztály III/II-903. osztály III/II-904. osztály III/II-905. osztály III/II-906. osztály III/II-907. osztály III/II-908. osztály III/II-909. osztály III/II-910. osztály III/II-911. osztály III/II-912. osztály III/II-913. osztály III/II-914. osztály III/II-915. osztály III/II-916. osztály III/II-917. osztály III/II-918. osztály III/II-919. osztály III/II-920. osztály III/II-921. osztály III/II-922. osztály III/II-923. osztály III/II-924. osztály III/II-925. osztály III/II-926. osztály III/II-927. osztály III/II-928. osztály III/II-929. osztály III/II-930. osztály III/II-931. osztály III/II-932. osztály III/II-933. osztály III/II-934. osztály III/II-935. osztály III/II-936. osztály III/II-937. osztály III/II-938. osztály III/II-939. osztály III/II-940. osztály III/II-941. osztály III/II-942. osztály III/II-943. osztály III/II-944. osztály III/II-945. osztály III/II-946. osztály III/II-947. osztály III/II-948. osztály III/II-949. osztály III/II-950. osztály III/II-951. osztály III/II-952. osztály III/II-953. osztály III/II-954. osztály III/II-955. osztály III/II-956. osztály III/II-957. osztály III/II-958. osztály III/II-959. osztály III/II-960. osztály III/II-961. osztály III/II-962. osztály III/II-963. osztály III/II-964. osztály III/II-965. osztály III/II-966. osztály III/II-967. osztály III/II-968. osztály III/II-969. osztály III/II-970. osztály III/II-971. osztály III/II-972. osztály III/II-973. osztály III/II-974. osztály III/II-975. osztály III/II-976. osztály III/II-977. osztály III/II-978. osztály III/II-979. osztály III/II-980. osztály III/II-981.	

Lépésről lépésre

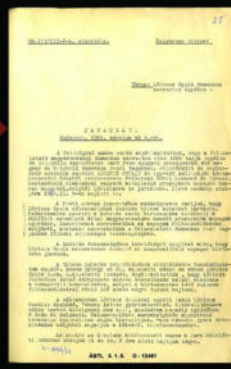
Lapozzunk bele egy operatív dossziéba!
A Lőrincz Gyula domonkos szerzetes ellen folytatott bizalmas nyomozás során készített „O” dossziében összegyűjtött dokumentumok segítségével nyomon követhető az állambiztonság elhárító tevékenysége.

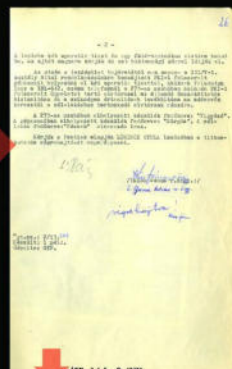
Fedlap

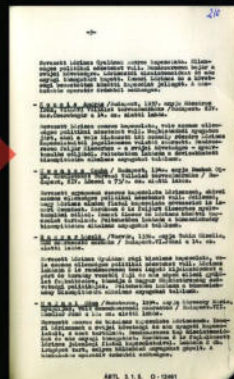
Örizebevétel

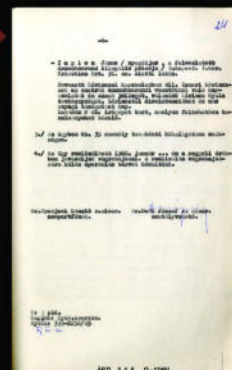
Házkutatás 1.

Házkutatás 2.

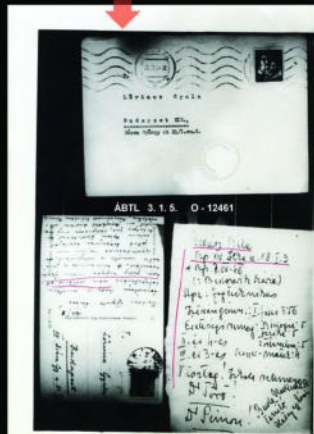
Realizálás 3.

Realizálás 4.

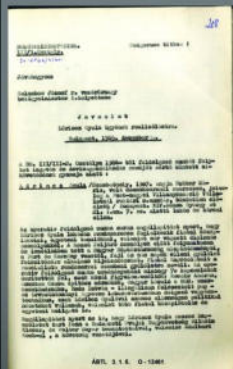
Házkutatás 5.

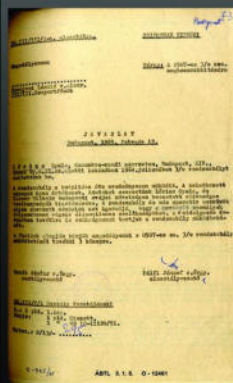
Házkutatás 6.

ABTL 3.1.5. O - 12461

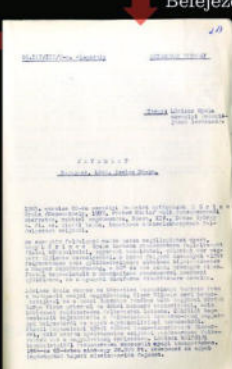
Realizálás 1.

3-e rendszabály

Befejezés 3.

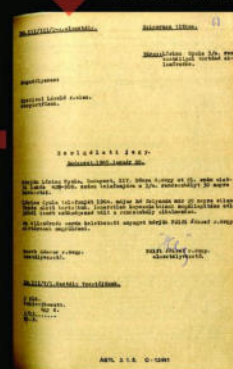
Befejezés 2.

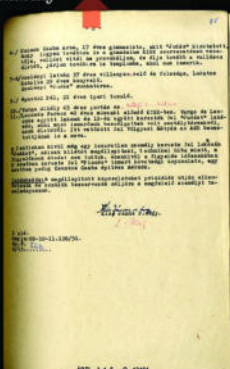
Befejezés 1.

„K”-ellenőrzés

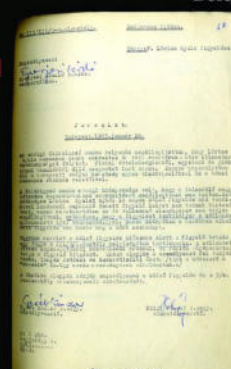
3/a ellenőrzés

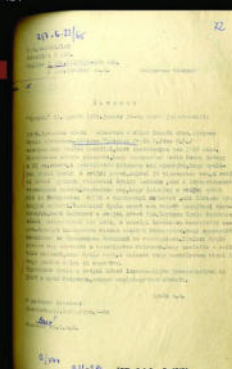
Lezárás 2.

Lezárás 1.

Külső figyelés

Ügynöki jelentés

„Az egyházakban további kulcspozíciókat szereztünk, amelyekkel jobban tudtuk támogatni a politikai célok megvalósulását, az ellenséges erők ellenőrzését és bomlasztását. A papi emigráció elszigetelése folytatódott (...) Geréb Sándor hozzászólása: »Különös figyelmet kell fordítani az új taktika szempontjából az egyházi reakció erőire, akik ideológiai területen is a legszervezettebb és legnagyobb tömegekkel rendelkeznek. Az aktivizálódott klerikális illegális erőkre az elmúlt hetekben jelentős csapást mértünk. Felszámoltuk a jezsuita államellenes összeesküvést, amely szellemi irányító szerepet töltött be katolikus, reakciós, illegális körökben.»³⁹

BM (Országos) Főkapitányi értekezlet 1965. január 23.

„Komolyabb bázissal ma már csupán a klerikális reakció rendelkezik, amely egyre inkább vállalja az összes ellenséges elemek harcának vezetését és irányítását. Az ellenséges elemek bázisának szűkülése lehetővé teszi, hogy szerveinket számos területről kivonjuk, és ugyanakkor szakképzett, operatív egységeink erőit a bonyolultabb aknamunkát kifejtő politikai bűnözőkkel szemben folytatott harcra koncentráljuk.»³⁹

BM (Országos) Főkapitányi értekezlet 1962. augusztus 17.

„Több aktív intézkedés történt az egyházi reakció vonalán támadó ellenséges csoportok visszaszorítására, bázisuk bomlasztására. Ilyen volt pl. a regnumosok szembeállítás a bulányistákkal, melynek eredményeként utóbbiak némiképp visszaszorultak.»³⁹

BM (Országos) Főkapitányi értekezlet 1964.

„1958-ban eredményes munka folyt a klerikális reakció pozícióinak visszaszorítására, saját pozícióink megerősítésére az újabb operatív lehetőségek megteremtése terén. A végrehajtott intézkedésekkel nemcsak a felső egyházi vezetésben, hanem a lelkeskedő papság körében is zavarokat, véleménykülönbségeket tudunk kelteni. (...) A püspökök szűkebb környezetéből került eltávolítani kb. 140 ellenséges beállítottságú papot és ugyanakkor kulcspozíciókba több mint 40 lojális, haladó papi személyt helyezni.»³⁹

BM (Országos) Főkapitányi értekezlet 1959. február 25-26

„Biszku Béla felszólalása:
Elvtársak!

Ha az egyház valamilyen szférájához akarok nyúlni – főleg a katolikus egyházhoz – akkor becsukom a szemem és odanyúlok és kiemelek hármat, akkor abból kettő biztos, hogy az MNK ellen valamilyen tevékenységet folytat. (...)

Nem akarok jós lenni, de hűsz esztendő múlva is fognak az elvtársak papok ügyeivel foglalkozni.

A mi utódaink is fognak még papok ügyeivel foglalkozni – hacsak nem változik meg a világban a társadalmi rendszer hűsz év alatt.”

BM (Országos) Főkapitányi értekezlet 1971.

„Az egyházi reakció az elszenvedett politikai vereségei és adminisztratív intézkedések következtében meggyengült... képviselői kiszorultak a fontosabb egyházi kulcspozíciókból, elszigetelődtek (...) A római katolikus, a protestáns, az izraelita egyházak ma nem a rendszer megdöntésére, létük perspektivikus fenntartására törekednek...”

BM (Országos) Főkapitányi értekezlet
1970. január 9.

„A Miniszter Elvtárs utasítása kimondja, hogy megfelelő politikai és adminisztratív intézkedésekkel bomlasztani kell az illegálisan újjászerveződő szerzetes rendet. Ez a követelmény jelentős mértékben újszerű feladatok elé állítja a belső elhárítást. (...) Az illegális szerzetesrendek bomlasztására fel kell használni operatív módszereket is. Ügynöki beszervezésekkel meg kell szerezni az illegális rendek vezető posztjait és ezúton is sorvasztani kell a rendi életet. (...)”

BM (Országos) Főkapitányi értekezlet 1966. március 14.

„Hollós Ervin hozzászólása

„Éveken keresztül az elhárító munka, az egyházi reakció ellen úgy folyt, hogy a főrönket a püspökségekre fordítottuk. És kétségtelen, hogy voltak ennek eredményei is az elmúlt években. De közben a helyzet megváltozott és a püspökség jelentős része, habár velünk szemben áll elvileg és ideológiailag, de politikailag lojálisabb kormánnyal. (...) Tudjuk, hogy egyes főpapok miről politizálnak, miről beszélnek, ez rendkívül fontos, ezt hangsúlyozhatom, de nagyon nagy hiba, hogy már nem ismerjük

azt a plébánost, vagy azt a szerzetest aki tudatos ellenséges tevékenységet fejt ki, és akinél a mi feladatunk lenne azt leleplezni és megfelelő javaslatot tenni, őt felelősségre vonni... dogmatikus felfogás módszerekben. ...csendőrré csendőrt küldünk... jezsuitára jezsuitát... kombinálni kell.”

BM (Országos) Főkapitányi értekezlet
1968. június 23-24.